

SYNODAAL PROCES

MENSELIJKE AANDACHT IS REEDS GODDELIJK

vergroot de ruimte van uw tent

Het blijft een boeiende dynamiek rond het synodaal proces. Soms zijn er snelle ontwikkelingen waar een actualiteitenrubriek van zou smullen, en soms is het goed om te beschouwen op wat gaande is.

Het synodaal proces is van start gegaan om alle gelovigen uit te nodigen te spreken over de actuele kernpunten in hun geloof; zowel bekommernis alsook fierheden, en zowel als groepslid (organisatie en cultuur) alsook in persoonlijk geloof (inhoud en praktijk). De eerste impuls was met vragen naar communie, participatie en missie in 10 clusters van vragen waar ieder bisdom een samenvatting van heeft gegeven. Per bisschoppenconferentie (is meestal per land) werd dit gebundeld tot een rapport dat voor Rome (het organiserend comité) de aanleiding was om een overzicht terug te geven. Verwijzend naar Jesaja was dit document 'Vergroot de ruimte van uw tent' de basis voor een samenspraak per continent.

Alle continenten hebben deze fase van samenspraak nu achter de rug en zetten

deze ervaring op schrift en brengen dit naar het comité. Je kunt je indenken dat het zeer verschillend in sfeer is geweest toen alle vertegenwoordigers van Afrika of van Zuid-Amerika samenkwamen. Of wat te denken van Noord-Amerika met 2 landen (VS & Canada) of Europa met 39 bisschoppenconferenties. Het Europese continent was begin februari samen in Praag.

Met groot enthousiasme werd na afloop door alle deelnemers gesproken over een spirituele bijeenkomst. Er was een evenredige vertegenwoordiging van alle geleidingen van alle geledingen in de kerk. Dus niet enkel de 'gezagsdragers' of de 'professionals' (bisdome medewerkers + religieuzen), maar ook van katholieke organisaties en lekenbewegingen. En dus mannen en vrouwen. Enkel jongeren waren afwezig, maar die zijn haast op geen enkele plek in de kerk te vinden en daarmee moeilijk te vertegenwoordigen (dit is voor de toekomst dus een enorme uitdaging voor de gehele geloofsgemeenschap). Het meest bijzondere van de Europese uitwisseling was de werk-

*Nederlandse delegatie
bijeenkomst Praag*

wijze voor deze conferentie. Het accent lag niet op discussie / debat / zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt, maar het accent lag op luisteren / Hoor (Israël) / er-vaar waar het verhaal jou raakt.

Voor de samenkomsten van onze broederschappen is op het ogenblik de uitwisseling / het geloofsgesprek het belangrijkste element. Zeer interessant om stil te staan bij deze methode in Praag. De 39 vertegenwoordigers kregen ieder drie minuten om met de anderen te delen over wat er leeft in de geloofsgemeenschap van de kerk in hun land. Drie minuten, niet meer en niet minder, over wat er leeft / waar het gemoed wordt geraakt / waar jouw gezicht zichtbaar wordt. En daarna was er een volle minuut stilte! Alle toehoorders konden de woorden laten bezinken, het geheel overzien en dus ook de ervaringen in een context verstaan. Alle toehoorders konden stil zijn bij de woorden, en invoelend merken hoe het resoneerde met hun eigen verhaal (in contrast of instemmend). Eén minuut om te zwijgen, te mediteren, één minuut om de woorden te dragen in gebed. Na iedere drie sprekers (inclusief de minuut) was er een kort moment voor eerste reacties binnen iedere conferentie-groep; even onder elkaar de eerste reacties laten klinken. Zo ging er steeds een kwartier voorbij, en dat 13 keer. Daarnaast waren er ook gesprekken in subgroepen en het grote plenum, er waren de ontmoetingen per taalgroep als ook in de wandelgangen en de eetzaal. Natuurlijk waren er tussen sommige deelnemers zeer grote verschillen van opvatting (de positie van vrouwen, de waarde van de wijding, etc.), maar eenieder was getroffen door de sfeer van aandachtig luisteren als basis voor de uitwisseling.

het presidium bij de continentale fase in Praag, op de achtergrond het logo.

Ik denk dat een dergelijke heldere structuur van gespreksvoering ook ten voordele kan werken in onze broederschappen. Het lijkt een beetje op een 'Emmaüs-gesprek', twee mensen lopen met elkaar en de een vertelt aan de ander wat hem/haar nu bezig houdt; de een spreekt en de ander luistert, en na vijf minuten worden de rollen omgedraaid. Als beiden hebben gesproken lopen zij samen ruim vijf minuten in stilte verder en luisteren naar de stilte, wat in hen naklinkt, welk antwoord (inzicht) het gebed schenkt. Op het eind van de wandeling kan een ieder kort zeggen wat deze wandeling – met de stilte als derde persoon – hen heeft gedaan.

De Praagse methode en het 'Emmaüs-gesprek' zijn twee vormen van een contemplatieve dialoog. De dialoog om in rust tot een invoelend verstaan te komen, en dan van binnenuit je handelen te laten volgen. Ik beschouw de 'Lectio Divina' als een basismethode, al is hier het startpunt een tekst (en niet de ervaring van een deelnemer). Maar je kunt ook zeggen dat de ervaring van de schrijver het vertrekpunt van de uitwisseling is. Ik heb gemerkt dat iedere kunstuiting een communicatie van een kunstenaar is, en dus kan ik naast een tekst ook een muziekstuk, of schilderij,

klassiek model voor Lectio Divina

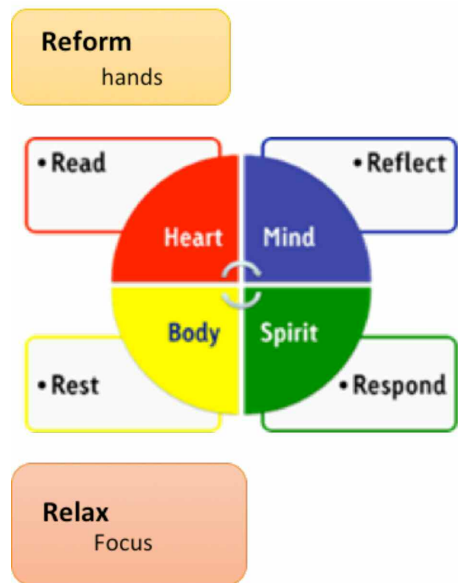
sculptuur, dans, tuinlandschap, nemen als basis voor de contemplatieve dialoog.

- De ‘**Lectio Divina**’ bestaat uit 4 te onderscheiden stappen: **Lectio** (lees), **Meditatio** (aandacht), **Oratio** (gebed tot God) en **Contemplatio** (inzicht/stilte). Bij een methode als voorloper (de Pardesch) kwam ik tegen dat het gaat om de klik tussen de betekenis van wat wordt binnengebracht naar het geheim dat door jou wordt verstaan. De klik die je maakt van de meditatie naar het gebed. En bij een Amerikaans model kwam ik nog een voor- en nastap tegen; de voorbereiding en de uitwerking.
- Begin met ontspannen opdat je aandacht bij een ding mag zijn, opdat je zelf niet verdeeld bent. En dan:
  - Lees (ontvang) met alle aandacht, geconcentreerd en geleidelijk, opdat je verstaat wat wordt aangereikt. En kijk hier met volle aandacht naar; wat vraagt aandacht, door de maker of door mijn fascinatie?
  - Hoe de tekst (de schrijver / het kunstwerk) mij raakt probeer ik te verwoorden: welk verlangen leeft in mij, of waar sta ik in dankbaarheid, of hoe bevestiging is geschonken aan mij. Deze verwoording is mijn gebed.
  - In de spontaniteit van het gebed ben je

mogelijk geleid naar een nieuw inzicht. Het is goed om dit uit te spreken, want dat schenkt weer een eigen dynamiek in je leven.

- Opdat deze oefening niet een uiterlijke aangenaamheid is, maar het aangrijpingspunt mag zijn om vernieuwd in het leven te staan: wat is jouw voorneemen?

Ook wanneer het gaat om organisatorische elementen van kerk-zijn, was het in Praag een rijkdom om de methode van de contemplatieve dialoog te benutten. Dat mag een bemoediging zijn voor de uitwisselingen die wij hebben bij de samenkomsten. Ik vind het steeds spannender worden hoe het synodaal proces verder zal verlopen. Terwijl ik aan het schrijven ben is de paus in het ziekenhuis opgeno-

Lectio Divina, met Amerikaanse uitbreiding

men; hoe zal het verder gaan? Hoe zal het volgende artikel zijn, dat weet ik ook nog niet. Ik merk wel dat reacties mij beïnvloeden, ook boeiend.

Macair Wegman ofmcap